

Plán doplňování knihovního fondu Ústřední knihovny Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava

1	Kritéria profilu knihovního fondu ÚK VŠB-TU Ostrava	1
1.1	Tematické vymezení.....	1
1.2	Druhovú struktura informačních pramenů.....	1
1.3	Jazykové a geografické hledisko	2
1.4	Úplnost a rozsah doplňování	2
1.5	Časové hledisko	2
2	Způsob doplňování knihovního fondu	2
3	Hlavní zásady doplňování knihovního fondu.....	3

1 Kritéria profilu knihovního fondu ÚK VŠB-TU Ostrava

Do kritérií profilu knihovního fondu je zahrnuto:

- tematické vymezení,
- druhy informačních pramenů,
- jazykové a geografické hledisko,
- úplnost a rozsah doplňování,
- časové hledisko.

1.1 Tematické vymezení

Tematické vymezení knihovního fondu (dále jen KF) Ústřední knihovny (ÚK) je dáno profilem Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava.

Obecně jde o oblast techniky, aplikovaných přírodních věd a o ekonomické vědy. Pro orientaci postačuje následující základní oborové vymezení fondu stanovené na základě profilu univerzity:

- *matematika, fyzika, chemie, geologie, hornictví, úpravnictví, hutnictví, materiálové inženýrství, strojírenství, energetika, doprava, stavebnictví, elektrotechnika, elektronika, výpočetní technika, informatika, automatizace, robotika, ekologie, ekonomika, obchod, právo, sociologie, psychologie, jazykověda.*

1.2 Druhovú struktura informačních pramenů

Z hlediska získávaných druhů informačních pramenů se knihovní fond ÚK člení na:

a) primární informační prameny:

- knihy - vědecké, odborné a populárně-naučné monografie, učebnice, seriálové publikace, příručková díla, slovníky apod.
- periodika - vědecké a odborné časopisy
- normy
- vědeckokvalifikační práce - diplomové práce a disertace
- mapy

b) sekundární informační prameny:

- báze dat na CD-ROM

1.3 Jazykové a geografické hledisko

Jazykové vymezení doplňovaných dokumentů vychází ze snahy snížit na minimum jazykovou bariéru při zprostředkování informací, a proto je při doplňování cizojazyčné literatury dáována přednost světovým jazykům. Kromě publikací v češtině a slovenštině jsou do knihovního fondu doplňovány dokumenty především v angličtině, němčině, ruštině, francouzštině, příp. španělštině a polštině.

Geografické hledisko souvisí s tematikou dokumentů, je proto dáována přednost doplňování dokumentů z těch zemí, v nichž jsou příslušné obory nejvíce rozvinuty.

1.4 Úplnost a rozsah doplňování

Toto kritérium doplňování KF souvisí úzce především s finančními prostředky na nákup KF. Úplnost doplňování literatury v základních tematických oblastech, i např. pokud jde o českou produkci, nelze s relativně omezenými finančními prostředky zajistit. Úkolem knihovny je proto umožnit uživatelům co nejširší informovanost o publikované literatuře, dát tím možnost výběru při návrzích na doplňování a využívat v co nejširší míře dalších možností zpřístupňování literatury (např. v rámci meziknihovnických výpůjčních služeb).

1.5 Časové hledisko

Časové hledisko vyznačuje hranici zastarávání informací. U doplňování fondu se jedná o stanovení nejzazší hranice vhodné pro doplňování starší literatury, případně pro rozhodování o způsobu náhrad za ztracené publikace. S ohledem na kritéria další i na možnosti zpřístupnění požadovaných publikací uživatelům jinou formou (meziknihovnická výpůjční služba, včetně mezinárodní), je tato hranice stanovena max. na 5 let. Při stanovení časové hranice vhodné pro vyřazování zastaralé literatury jde především o stanovení tohoto údaje pro vyřazování multiplikátů studijní literatury, nikoliv o kompletní vyřazování KF. Tato hranice se pohybuje v rozpětí 10-15 let.

2 Způsob doplňování knihovního fondu

Knihovní fond je doplňován:

- koupí,
- dary,
- výměnou.

Hlavním zdrojem doplňování fondu je nákup publikací z finančních prostředků přidělených pro tento účel Ústřední knihovně.

Dalšími prostředky na nákup knihovního fondu jsou finanční prostředky kateder a dalších pracovišť univerzity - příspěvek na provoz těchto pracovišť a jiné zdroje (z hospodářské činnosti, grantů apod).

Finanční prostředky přidělené ÚK na nákup KF, s výjimkou prostředků vynakládaných na předplatné zahraničních periodik, nejsou rozděleny podle fakult především s ohledem na nerovnoměrnost potřeb a dostupnost literatury. Je proto v zájmu všech pracovišť univerzity, aby byla aktivními účastníky procesu doplňování KF ÚK. Na jejich aktivitě záleží, jakým způsobem

bem budou z prostředků na nákup KF čerpat finanční zdroje pro zajištění informačních potřeb svých oborů.

3 Hlavní zásady doplňování knihovního fondu

- Tematický profil nakupovaných či jiným způsobem získávaných informačních zdrojů je dán odborným profilem univerzity.
- Hlavní tematické okruhy vycházejí z oborů studia na VŠB-TU Ostrava a jejich hlavních specializací. Informační zdroje spadající do těchto okruhů jsou přednostně nakupovány do fondu ÚK.
- Informační zdroje doplňující hlavní profil univerzity jsou především „sdíleny“ v rámci knihovnických sítí (prostřednictvím národní i mezinárodní meziknihovní výpůjční služby či prostřednictvím elektronických zdrojů dostupných v síti Internet).
- Doplňování KF ÚK je prováděno koupí, výměnou a dary prostřednictvím pracoviště akvizice ÚK nebo ve spolupráci s tímto pracovištěm, nezávisle na původu finančních prostředků či způsobu doplňování KF.
- Povinnost předkládat včas knihovně požadavky na informační zabezpečení studijních oborů mají zodpovědná pracoviště, nejčastěji katedry a instituty.
- Právo předkládat požadavky na nákup literatury mají pracoviště univerzity i individuální uživatelé ÚK z řad zaměstnanců univerzity.
- **Právo schválit požadované informační prameny k nákupu do KF z prostředků přidělených ÚK má ředitelka ÚK.** Právo schválit použití jiných finančních prostředků na nákup KF má pracovník zodpovědný za nakládání s těmito prostředky.
- Návrhy na doplňování neperiodického KF (knihy, normy apod.) jsou předkládány průběžně pracovišti akvizice ÚK po prověření, zda již požadované publikace nejsou ve KF ÚK.
- **Nejvyšší počet multiplikátů, je-li nákup prováděn z prostředků ÚK, je stanoven na 10 výtisků.** *Podle konkrétní výše finančních prostředků přidělených v příslušném roce ÚK může být tento počet snížen na 5 výtisků.*
- Vždy nejméně jeden výtisk studijní literatury je zařazen do fondu všeobecné studovny ÚK, resp. do fondu studovny na EkF k prezenčnímu studiu.
- **Zahraněční publikace jsou nakupovány z prostředků ÚK vždy pouze v 1 exempláři.**
- Časová hranice pro nákup starší literatury do KF ÚK je stanovena na 5 let. Literatura staršího data je zpřístupňována formou meziknihovní výpůjční služby. *Podle konkrétní výše finančních prostředků přidělených v příslušném roce ÚK může být časové omezení ještě zkráceno, tj. z prostředků ÚK je zajišťován pouze nákup **nejnověji publikované literatury (běžný a předchozí rok).***
- Objednávku **zahraněčních periodik pro následující kalendářní rok** schvaluje knihovní rada (zpravidla v měsíci říjnu) na základě návrhu ÚK po předchozí dotazníkové akci, již se účastní jednotlivá pracoviště univerzity.
- Objednávka **periodik české a slovenské produkce pro zpřístupňování ve studovnách ÚK** je schvalována ředitelkou ÚK na základě návrhů pracovišť univerzity. Požadavky na doplnění objednávky i její realizaci u českých a slovenských periodik mohou být předkládány i v průběhu roku (dojde-li např. k zahájení vydávání nového titulu).
- Periodika mohou být na návrh pracovišť univerzity objednána i pro jejich individuální potřeby, předplatné je však v tomto případě nutné uhradit z prostředků žádajícího pracoviště, s výjimkou celoškolských kateder .
- Nákup bází dat na CD-ROM schvaluje na základě návrhu ředitelky ÚK knihovní rada.
- Doplňování fondů **katederních knihoven** se řídí následujícími zásadami:

- dokumenty zařazené do fondů katederních knihoven jsou součástí KF ÚK a katedrám jsou zapůjčovány jako tzv. dlouhodobé (časově neomezené) výpůjčky,
- do fondů těchto knihoven jsou zpravidla zařazovány jen publikace z produkce českých nebo slovenských nakladatelství, a to základní publikace příslušného oboru, příp. publikace příručního charakteru (např. jazykové slovníky),
- **nákup publikací zařazených do katederních knihoven není financován z rozpočtu ÚK**, pouze z prostředků žadajícího pracoviště, přičemž o vhodnosti nákupu rozhoduje vedoucí tohoto pracoviště, včetně návrhu počtu exemplářů, jež mají být do příslušné katederní knihovny zařazeny.